

Dosarul nr. 2ra-1988/19

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) O. Parfeni
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol

ÎNCHEIERE

9 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Aqua Lider”, reprezentată de avocatul Cristina Ermurachi,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Aqua Lider” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Oleg Ungureanu și Societatea pe Acțiuni „Rabel” în proces de insolvență, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 27 decembrie 2018 SRL „Aqua Lider” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Oleg Ungureanu și SA „Rabel” în proces de insolvență, solicitând să fie constatat faptul violării drepturilor prevăzute la art. 6 din CEDO și art. 1 al Protocolului 1 Adițional la CEDO; obligarea Ministerului Justiției de a recupera prejudiciul material suportat de SRL „Aqua Lider” în mărime de 7 930 000 lei ca rezultat al tergiversării executării și neexecutarea documentului executoriu eliberat în baza încheierii Judecătoriai Centru din 17 septembrie 2012; obligarea Ministerului Justiției de a recupera prejudiciul moral suportat de SRL „Aqua Lider” în mărime de 3 000 euro pentru neexecutarea documentului executoriu eliberat în baza încheierii Judecătoriai Centru din 17 septembrie 2012.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 10 ianuarie 2006 între SRL „Aqua Lider” și SA „Rabel” a fost încheiat contractul prin care SRL „Aqua Lider” s-a obligat să transfere la contul SA „Rabel” suma de 106 000 lei, iar SA „Rabel” s-a obligat după finalizarea construcției bunului imobil situat pe adresa str. Ștefan cel

Mare și Sfânt, 6/1, mun. Chișinău, cu numărul cadastral xxxxx, să transmită în proprietatea SRL „Aqua Lider” ½ cotă-parte din imobilul dat.

SRL „Aqua Lider” și-a executat obligațiile contractate și a transferat la contul SA „Rabel” suma menționată în contract, însă, ultima nu și-a executat obligațiile corespunzător și respectiv nu a transmis în proprietatea cota parte din imobil, așa precum era indicat în contract.

Ca rezultat, SRL „Aqua Lider” a înaintat acțiune în instanța de judecată care s-a soldat cu încheierea la data de 7 septembrie 2012 a tranzacției prin care SA „Rabel” a recunoscut faptul că trebuie să transmită către SRL „Aqua Lider” bunul imobil menționat, în acest sens, obligându-se să transmită în termen de 3 luni din momentul semnării tranzacției din 7 septembrie 2012, ½ cotă-parte din imobil SRL „Aqua Lider”, în starea existentă la momentul încheierii tranzacției.

Tranzacția dată a fost confirmată prin încheierea instanței de judecată din 17 septembrie 2012.

S-a menționat că prin tranzacția din 7 septembrie 2012 s-au operat modificări la contractul inițial de investiții încheiat la 10 ianuarie 2006, prin modificarea termenului de transmitere a bunului imobil.

Astfel, părțile au ajuns la consensul de a face o modificare în ceea ce ține de termenul de transmitere, fiind stabilit termenul scadent de 3 luni din momentul semnării tranzacției, respectiv acest termen fiind stabilit cu scadență la data de 7 decembrie 2012.

Data transmiterii bunului imobil s-a modificat din „data dării în exploatare” în „termen de 3 luni din momentul semnării tranzacției”.

Reieșind din inacțiunea SA „Rabel” în privința executării contractului și a tranzacției, Judecătoria Centru în baza încheierii din 17 septembrie 2012 de confirmare a tranzacției, a eliberat titlul executoriu nr. 2e-2002/12 din 17 septembrie 2012 privind obligarea SA „Rabel” să transmită SRL „Aqua Lider” ½ cotă-parte din imobilul situat pe str. Ștefan cel Mare și Sfânt, 6/1, mun. Chișinău.

Documentul executoriu dat a fost înaintat spre executare executorului judecătoresc George Boțan la 25 ianuarie 2011.

La 25 ianuarie 2013, executorul judecătoresc George Boțan a emis încheierea nr. 065-525/13 prin care a dispus primirea spre executare a titlului executoriu nr. 2e-2002/12 și intentarea procedurii de executare.

Ulterior, la 4 februarie 2013, documentul executoriu a fost strămutat către executorul judecătoresc Oleg Ungureanu.

După depunerea la executare a documentului executoriu, SA „Rabel” nu și-a executat obligația consemnată în contractul de investiții, și nici conform tranzacției din 7 septembrie 2012 confirmată prin încheierea din 17 septembrie 2012.

S-a indicat că pe parcursul procedurii de executare a documentului executoriu nominalizat, de către executorul judecătoresc au fost depistate două obstacole: debitorul SA „Rabel” nu dorea benevol să transmită bunul imobil și faptul că în privința bunului era instituită ipotecă în beneficiul BC „Victoriabank” SA.

În privința primului obstacol, executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, la 5 februarie 2013, a înaintat un demers către instanță, prin care a solicitat explicarea modului de aplicare a dispozitivului hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău

nr. 2e-2002/12 din 17 septembrie 2012. Iar, prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 12 februarie 2013 a fost admis demersul executorului judecătoresc și s-a explicat că titlul executoriu nr. 2e-2002/12 urmează a fi executat în următorul mod: a ridica din posesia SA „Rabel” ½ cotă-parte din imobilul situat pe bd. Ștefan cel Mare, 6/1, mun. Chișinău și a transmite creditorului SRL „Aqua Lider”.

În privința celui de al doilea obstacol, din răspunsul BC „Victoriabank” SA din 28 februarie 2013 se deduce că aceasta este de acord cu transmiterea în proprietatea SRL „Aqua Lider” a ½ cotă-parte din imobil, însă cu menținerea ipotecii.

Astfel, s-a remarcat că a fost posibilă executarea reală a documentului executoriu, cu transmiterea în proprietatea SRL „Aqua Lider” a cotei-părți din imobil, însă și așa, titlul executoriu nu a mai fost executat, tergiversându-se mereu întocmirea actului de predare-primire a bunului, fiind înaintate mai multe cereri și demersuri privind finalizarea procedurii de executare a titlului executoriu nr. 2e-2002/12 din 17 septembrie 2012, dar fără rezultat.

Pe parcursul tergiversării executării documentului executoriu, la 2 iunie 2016, SA „Rabel” a înaintat cerere introductivă de intentare a procesului de insolabilitate, prin care a solicitat declararea stării de insolabilitate în privința sa, cu aplicarea măsurilor de asigurare.

La data de 16 iunie 2016, Curtea de Apel Chișinău a emis hotărârea prin care a decis intentarea procesului de insolabilitate a SA „Rabel” și asigurare prin aplicarea sechestrului pe bunurile și conturile bancare ale debitorului, precum și interzicerea debitorului de a înstrăina bunurile sale.

Totodată, a fost desemnat în calitate de administrator al insolabilității Grigore Hanganu.

La 11 august 2016, a înaintat administratorului insolabilității o cerere privind separarea, din masa debitoare a SA „Rabd” a ½ cotă-parte din imobilul situat pe adresa str. Ștefan cel Mare, 6/1, mun. Chișinău, asupra căruia SRL „Aqua Lider” are drept de proprietate, care încă nu a fost înregistrat în RBI fiind necesare a fi efectuate doar careva acțiuni finale de înregistrare a dreptului.

Prin răspunsul administratorul insolabilității cererea a fost respinsă.

Ulterior, la 3 octombrie 2016, SRL „Aqua Lider” s-a adresat în instanța de insolabilitate cu cerere de chemare în judecată privind separarea bunului din masa debitoare a SA „Rabel”.

La 20. Aprilie 2017, Curtea de Apel Chișinău prin hotărâre a respins cererea SRL „Aqua Lider” ca neîntemeiată.

La 28 iunie 2017, Curtea Supremă de Justiție prin decizie a respins recursul declarat de către SRL „Aqua Lider” și a menținut hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2017.

Titlul executoriu nr. 2e-2002/12 din 17 septembrie 2012 a fost un „titlu de proprietate” pentru reclamant. Timp de aproape 4 ani (din 17 septembrie 2012 până în 11 august 2016), executorul judecătoresc trebuia să acționeze în sensul transmiterii în natură și înregistrarea în RBI, în temeiul acestui titlu, a ½ cotă -

parte din imobilul situat pe bd. Ștefan cel Mare, 6/1, mun. Chișinău către reclamant.

Astfel, în acțiune s-a invocat că SRL „Aqua Lider” avea o hotărâre judecătorească care trebuia executată.

Intentarea procedurii de insolabilitate a făcut ineficientă și inefectiva această hotărâre judecătorească și titlul executoriu eliberat în temeiul acesteia, în vederea transmiterii bunului în proprietate.

Astfel, ultima opțiune legală, speranță legitimă a reclamantului de a-și obține bunul în proprietate a fost solicitarea separării bunului său din masa debitoare. Acest remediu a fost epuizat de către reclamant, dar fără efect. Astfel reclamantul a pierdut definitiv dreptul asupra bunului său ce-i revine cu titlu de proprietate.

Prin urmare, consideră că i s-au încălcat drepturile prevăzute de Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Prin hotărârea din 20 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Aqua Lider” împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Oleg Ungureanu și SA „Rabel” în proces de insolabilitate, s-a respins integral ca neîntemeiată.

În motivarea soluției prima instanță a conchis că executorul judecătoresc a luat toate măsurile necesare în vederea executării documentului executoriu și a reacționat la toate cererile creditorului și în acest sens nu-i poate fi imputată tergiversarea executării.

În cadrul procedurii de executare s-a stabilit cu certitudine că, bunul imobil situat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 6/1, care face obiectul tranzacției de împăcare, prin care SA „Rabel” s-a obligat să transmită ½ cotă-parte către SRL „Aqua Lider”, confirmată prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău la 17 septembrie 2012, a cărei neexecutare se invocă, era ipotecat în favoarea BC „Victoriabank” SA în baza contractului de ipotecă nr. 28855 din 22 decembrie 2011 de către SA „Rabel” în vederea rambursării creditului, dobânzilor și altor plăți aferente conform contractului de credit nr. 5024 din 20 decembrie 2011 acordat companiei „Fabbri-Inox” SRL în sumă de 600 000 euro.

Prin urmare, neexecutarea tranzacției de împăcare confirmată prin încheierea instanței de judecată, se datorează faptului că bunul imobil era ipotecat de încă la data de 22 decembrie 2011, cu mult înainte de încheierea tranzacției de împăcare, confirmării ei de către instanța de judecată, și cu mult înainte de intentarea procedurii de executare din 25 ianuarie 2013.

Astfel, instanța a stabilit că la data încheierii tranzacției de împăcare din 7 septembrie 2012 și confirmării ei de către instanța de judecată la 17 septembrie 2012, bunul imobil era deja ipotecat.

Prin faptul că instanța de judecată a confirmat tranzacția de împăcare, nu trebuie de înțeles că instanța a emis o hotărâre cu privire la aceeași cauză. Or, hotărârea a fost luată deja de părți prin intermediul tranzacției de împăcare, iar

instanța judecătorească doar confirmă faptul consumat - decizia părților de a se împăca, fără a interveni în această înțelegere.

La 28 martie 2018, SRL „Aqua Lider”, reprezentată de avocatul Cristina Ermurachi, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea ei, cu emiterea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă.

Prin decizia din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de SRL „Aqua Lider” și s-a menținut hotărârea din 20 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 19 august 2019 SRL „Aqua Lider”, reprezentată de avocatul Cristina Ermurachi a declarat recurs împotriva deciziei din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, iar la 17 septembrie 2019 a depus cerere de completare a temeiurilor și argumentelor din cererea de recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea recursului a indicat că atât decizia instanței de apel cât și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate având în vedere că acestea au fost emise cu încălcarea esențială a legislației, prin aplicarea eronată a normelor de drept material și a normelor de drept procedural.

Respectiv instanțele nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au interpretat eronat normele materiale și normele procedurale, iar aceasta fiind rezultatul neconstatării și neelucidării pe deplin a circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea cauzei în fond, nefiind dovedite circumstanțele considerate de instanțe ca fiind stabilite, cele demonstrate care sunt în favoarea recurentului nu au fost reținute de către instanțe, concluziile instanțelor fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Consideră că hotărârea instanței de fond și decizia instanței de apel urmează a fi casate de pe motivul că instanțele de judecată nu au elucidat obiectiv și multiaspectual totalitatea circumstanțelor importante întru soluționarea justă a litigiului.

Instanțe nu au fost respectate normele aplicabile la caz, având în vedere că majoritatea argumentelor și probelor prezentate de către recurent au fost ignorate, iar cauza și temeiul legal al neexaminării inclusiv și nereflectării în hotărâre și decizie a motivelor respingerii argumentelor și probelor prezentate pe parcursul examinării cauzei de către SRL „Aqua Lider”, nefiind motivate de către instanțele inferioare.

Astfel, instanțele au aplicat eronat normele materiale și normele procedurale, aceasta fiind rezultatul examinării superficiale atât a tuturor probelor anexate la dosar, cât și a situației de facto și de jure prezentată la examinarea pricinii date.

A relevat că instanța de apel a transcris mot a mot toate constatările instanței de fond fără să adauge cel puțin o singură constatare a sa proprie, și desigur ignorând în totalitate argumentele recurentei expuse în cererea de apel.

Prin urmare, SRL „Aqua Lider” nu a fost ascultată și nici auzită, nefiind astfel exercitat în plenitudinea sa dreptul la examinarea apelului, ceea ce atestă asupra încălcării normelor procedurale la examinarea cererii de apel.

Instanța de apel, la adoptarea deciziei, nu s-a expus asupra niciunui argument expus în cererea de apel, nici în privința faptului că argumentul instanței de fond precum că procedura de executare ar fi fost amânată sau suspendată la cererea creditorului nu este reținută prin careva act probator, și nici asupra argumentului SRL „Aqua Lider” că transmiterea dreptului de proprietate era posibil chiar dacă era instituit dreptul de ipotecă al BC „Victoriabank” SA, or BC „Victoriabank” SA și-a exprimat acordul ca dreptul de proprietate să fie trecut de la SA „Rabel” către SRL „Aqua Lider”.

Consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de apelant coroborate la normele materiale aplicabile speței, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă a cauzei deduse judecării, fără a fi verificată în condițiile legii temeinicia pretențiilor înaintate.

Pe baza celor prezentate, dar și având în vedere că normele de drept procedural au un caracter absolut și imperativ pentru instanțele de judecată, iar încălcarea acestora atrage după sine casarea actului judecătoresc, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, urma să constate că, cauza a fost soluționată greșit de prima instanță, cu aplicarea eronată a normelor materiale și procedurale. Aceasta însă, a emis însă o decizie de menținere a hotărârii, în lipsa unei argumentări referitor la argumentele din cererea de apel.

Respectiv, instanțele au ignorat art. 182⁴ alin. (2¹) din Codul de procedură civilă, impunând concluzia, că în cazul dat, nu un act judecătoresc este neexecutat, ci de fapt tranzacția, ignorând astfel practic existența documentului executoriu, acordându-i de fapt acestuia un statut infim, care ar putea fi în genere ignorat precum fac aluzie instanțele inferioare.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 20 februarie 2019, însă dovada legală de recepționare a acesteia de către recurent lipsește.

În cererea de recurs s-a indicat că decizia din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de recurent la 18 iulie 2019.

Din aceste considerente, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 17 septembrie 2019 în adresa intimatului și intervenienților accesorii a fost expediată copia recursului declarat de SRL „Aqua Lider” cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs.

În termenul stabilit aceștia nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicite admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de SRL „Aqua Lider”, reprezentată de avocatul Cristina Ermurachi,, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Societatea cu Răspundere Limitată „Aqua Lider”, reprezentată de avocatul Cristina Ermurachi.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari